

Handläggare
Carina Gillgren
Telefon: 08-508 25 611
Lotta Hedstad
Telefon: 08-508 25 123

Till
Socialnämnden
2020-06-16

Samordning, insatser och delaktighet i handläggningen av personkrets 2 enligt LSS

Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby och
Kungsholmen stadsdelsförvaltningar

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas rapport
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till samtliga stadsdelsnämnder

Lena Lundström Stoltz
Förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
Avdelningschef

Sammanfattning

Aktuell granskning omfattar personer som ingår i personkrets 2 enligt LSS. Granskningen omfattar stadsdelsförvaltningarna Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby och Kungsholmen. Totalt har 74 ärenden granskats i de fyra stadsdelsförvaltningarna, kvinnor utgjorde 36 procent och män 64 procent.

Av totalt 30 beslut om boende, både LSS och SoL, utgör bistånd enligt SoL en tredjedel av boendebesluten. Granskningen visar att samtliga verksamheter för fram frågan om bostäder för målgruppen som den största utmaningen i arbetet.

Det behöver säkerställas att den enskilde kommer tills tals oavsett kommunikationssätt och förmåga att beskriva sin situation. För att stärka kvaliteten på utredningar inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning är det särskilt viktigt att frågor om barn och föräldraskap och anhöriga ställs till både kvinnor och män. Samarbete med anhöriga och företrädare är av stor vikt för en målgrupp som många gånger har svårigheter att både beskriva de egna förmågorna och behovet av stöd.

Bakgrund

Stockholms stads funktionshinderinspektörer har till uppgift att granska kvalitet i biståndsbedömda insatser som ges till personer med funktionsnedsättning enligt Socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Uppdraget har ett generellt brukarperspektiv. Bevakning av likställighet över staden samt spridning av goda exempel från de granskade verksamheterna är en viktig del i arbetet. Syftet är att stimulera verksamheternas utvecklings- och kvalitetsarbete.

Granskningsarbetet genomförs utifrån en granskningsmodell som baseras på kvalitetskriterier framtagna av Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner (SKR):

- Trygghet och säkerhet
- Självbestämmande och integritet
- Tillgänglighet
- Helhetssyn och samordning
- Kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet

Granskningen omfattar stadsdelsförvaltningarna Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby och Kungsholmen. Samtliga personer som ingår i personkrets 2 och som är aktuella för insatser enligt LSS och SoL under januari 2020 har granskats vid enhet för funktionsnedsättning i de berörda stadsdelsförvaltningarna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 10 juni 2020. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet 11 juni 2020.

Ärendet

Totalt har 74 ärenden granskats i de fyra stadsdelsförvaltningarna, kvinnor utgjorde 36 procent och män 64 procent. Granskningen visar att den vanligaste insatsen enligt LSS för målgruppen är daglig verksamhet som är beviljad till 55 personer och därefter bostad med särskild service som är beviljad till 21 personer. Den vanligaste insatsen enligt SoL är hemtjänst vilket 17 personer är beviljade. Av totalt 30 beslut om boende, både LSS och SoL, utgör bistånd enligt SoL en tredjedel av boendebesluten.

Trygghet och säkerhet

Totalt fanns 60 aktuella DUR-utredningar. Granskningen visar att DUR utredningsmaterial är väl implementerat. Det bidrar till en likställighet i staden och en trygghet för den enskilde att utredning sker med samma verktyg oavsett var i staden hen bor och ansöker om insatser. Många av de granskade utredningarna är välskrivna,

uppdaterade och innehåller relevant information om den enskilde. Särskilt kan Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen lyftas fram. För att en utredning ska betraktas som fullständig behöver det finnas information inom samtliga livsområden. Om den enskilde inte velat svara på vissa frågor ska det framgå av utredningen.

Det är positivt att granskningen visar att uppgifter om den enskildes intressen, önskemål och resurser förs över från utredning till beställning till utförare. Tidigare granskningar har visat att det är riskområde att nödvändig och relevant information inte följer med i den hanteringen.

Granskningen visar att löpande journalföring behöver säkerställas i handläggningen. Den enskildes ärende ska gå att följa över tid. I ett antal ärenden är journalföringen knapphändig eller saknas till viss del vilket skapar svårighet att följa ärendet. Granskningen visar att det inte förekommer efterhandsregistrering av journaler vilket är ett positivt resultat.

Självbestämmande och integritet

Det behöver framgå i utredningen och i journalen hur den enskilde har beretts möjlighet att komma till tals. Om den enskilde inte har uttryckt en egen uppfattning om sina behov ska även det dokumenteras. Det behöver säkerställas att den enskilde kommer tills tals oavsett kommunikationssätt och förmåga att beskriva sin situation.

Granskningen har visat på flertalet goda exempel med tydlig och lättillgänglig information om fullmakt och samtycke till kontakt med anhöriga och företrädare. Uppgifterna har funnits i beskrivningsrutan i Paraplyet och i aktuell DUR-utredning. Det har även funnits exempel på då uppgifterna saknats trots att kontakter med andra finns dokumenterade och även att uppgifterna varit inaktuella och rört exempelvis en tidigare god man eller förvaltare. Fullmakter och sekretessmedgivanden ska vara tydligt och lättillgängligt dokumenterat i Paraplyet. Det ska inte råda någon tvekan om vilka kontakter som får tas med det privata och professionella nätverket kring den enskilde. Den enskilde ska vara trygg med att uppgifter om personliga förhållanden som lyder under sekretesslagstiftning hanteras korrekt och inte lämnas ut om fullmakt saknas.

I granskningen framkommer att det i många ärenden saknas information om att den enskilde fått fråga om våld och våld utsatthet trots att det finns beskrivet att den enskilde varit

utsatt för våld tidigare i livet. Forskning visar att fler personer med funktionsnedsättning är utsatta för våld eller hot om våld jämfört med befolkningen i övrigt. Kvinnor med funktionsnedsättning har en högre våldsutsatthet än andra kvinnor.

Det är viktigt att rutiner för att uppmärksamma och hantera förekomst av våld i nära relation är kända och tillämpas av handläggare inom verksamhetsområdet. Det gäller även för barn som bevittnat våld. Rutiner och korrekt hantering för anmälan till barn- och ungdomsenhet behöver vara väl känt hos alla som arbetar med vuxna som har minderåriga barn i hushållet.

Tillgänglighet

Granskningen visar att samtliga verksamheter för fram frågan om bostäder för målgruppen som den största utmaningen i arbetet. Det som framkommit i granskningen överensstämmer med stadens boendeplan och flera av de förslagen som lyfts fram i boendeplanen har förts fram i samtalen med ledningen i de granskade stadsdelsförvaltningarna. Eftersom antalet personer på varje förvaltning är få och behoven varierande krävs ett stadsövergripande arbete för att säkerställa att behovet av bostäder tillgodoses för målgruppen.

Inspektörerna vill betona vikten av att personer som har en diagnos som omfattas av LSS får information om sina rättigheter oavsett vilken enhet som handlägger ärendet. Även om boende beviljas enligt SoL behöver det säkerställas att den enskilde informeras om insatser enligt LSS som exempelvis daglig verksamhet.

Helhetssyn och samordning

För att få en helhetsbild av den enskildes situation behöver den enskilde framträda som person i utredningen. Det innebär bland annat att utredningen inte bara ska innehålla uppgifter om svårigheter och stödbehov utan även om sådant som den enskilde klarar av och tycker om att göra. Helhetssyn omfattar att inhämta kunskap från andra professioner som exempelvis intyg och utlåtanden från läkare eller arbetsterapeut. Granskningen visar att det många gånger saknats information i utredningen om vad personen gjort tidigare i livet, före skada eller sjukdom. Även sådan information kan bidra till att ge en helhetsbild av den enskilde.

Helhetsbilden omfattar likaledes att den enskilde kan vara förälder till ett eller flera minderåriga barn. Tolv personer i granskningen är föräldrar till minderåriga barn. Det är av vikt att det framgår tydligt i dokumentationen om den enskilde har barn eller inte. I majoriteten

av ärendena där det finns minderåriga barn saknas information om barnets situation, hur barnet påverkas av den vuxnes situation och behov av stöd samt om stöd och information givits till barnet för egen del. Fortsatt implementering av stadens stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten behövs inom verksamhetsområdet. Barnrättsperspektivet i handläggningen av ärenden som rör vuxna behöver stärkas. Ett sätt att göra det är genom att ta del av varandras arbete. Genom att stadsdelsförvaltningar och enheter som kommit längre i implementeringen kan dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper kan arbetssätt föras vidare och barns ställning stärkas.

I flera ärenden saknas uppgifter om den enskildes anhöriga. Det är relevant att ställa frågor och ta reda på mer om den enskildes situation och ge information om vilket stöd som finns att tillgå för anhöriga, inte minst då granskningen visar att många anhöriga även är god man eller företrädare för den enskilde.

För att stärka kvaliteten på utredningar inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning är det särskilt viktigt att frågor om barn och föräldraskap och anhöriga ställs till både kvinnor och män. Samarbete med anhöriga och företrädare är av stor vikt för en målgrupp som många gånger har svårigheter att både beskriva de egna förmågorna och behovet av stöd.

Granskningen visar att majoriteten av personerna är beviljade daglig verksamhet. Några personer saknade helt sysselsättning och var hemma dagtid. Det väcker frågan om hur motivationsarbete bedrivs och vilken information som ges om dagliga verksamheter. Det behöver framgå i dokumentation vilka insatser som görs för att motverka isolering i hemmet. Mål 10 i Agenda 2030 betonar betydelsen av att arbeta för ett jämlikt samhälle. Det bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter att få bli inkluderade i samhället oberoende av kön, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, ålder och annan ställning. I ett jämlikt samhälle ges alla människor möjlighet att delta i en daglig sysselsättning.

Kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet

Arbetet med likställighet över staden behöver ständigt hållas aktivt. Det finns ett behov av ett fortsatt arbete med att skapa en samsyn kring vad tillräcklig, väsentlig och korrekt innebär i utredningsförfarandet. Utöver det samordnande arbetet som redan bedrivs via socialförvaltningen inklusive utbildningar och kompetenssatsningar finns det med stor sannolikhet mer vinster att

göra med ytterligare samarbeten och utbyten mellan stadsdelsförvaltningarna.

Ärendedragning innebär ett lärande för hela arbetsgruppen och är ett viktigt forum, inte minst för nyanställda. Det är positivt att ärendedragning hålls minst en gång per vecka i de granskade verksamheterna. Det finns även många vinster med extern handledning gällande utveckling och samsyn kring metoder och arbetssätt. Det innebär en möjlighet att få andra ögon på frågor som upplevs som svåra i personalgruppen.

Jämställdhetsperspektiv

Granskningen har ett jämställdhetsperspektiv genom att den statistik som presenteras är könsuppdelad för att på så sätt kunna hitta eventuella omotiverade skillnader mellan kvinnor och män. Granskningen visar att antalet män som är aktuella för insatser är betydligt fler än antalet kvinnor. Det överensstämmer med den nationella statistiken där män är nära dubbelt så många som kvinnor i personkrets 2. Granskningen har visat att frågor som rör den enskildes önskemål eller intressen kring hälsa går att utläsa av utredningen hos fler män än kvinnor. Det är svårt att avgöra varför det är skillnad mellan könen, det kan vara så att frågor kring träning och uteaktiviteter ställs mer ingående till män. Samtidigt kan det vara så att männen eller deras företrädare själva lyfter upp och beskriver dessa frågor som viktiga för personen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas kvalitetsgranskning samordning, insatser och delaktighet i handläggningen av personkrets 2 enligt LSS. Vidare föreslås att rapporten överlämnas till berörda samt övriga stadsdelsnämnder.

Bilaga

Samordning, insatser och delaktighet i handläggningen av personkrets 2 enligt LSS. Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby och Kungsholmen stadsdelsförvaltningar